

Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda
Mükemmellik Arayışı Dergisi (UENAMAD)
International Journal of the Pursuit of Excellence
Qualitative Research in Education (IJPEQE)

<http://www.uenamad.elayayincilik.com/>

Öz Denetim Becerisi ile İlgili Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Sistematik İncelemesi

Ayşe AKPINAR¹ Cahit ERDEM²

Öz

Bu araştırma 21. yüzyıl becerilerinden öz denetim ile ilgili makalelerin incelenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda 2010 ve 2023 yılları arasında yayımlanmış makaleler yayın yılı, yayımlandıkları dergiler, konu, araştırma yöntem ve desenleri, örnekleme yöntemleri, örneklem türleri, veri analiz teknikleri ve veri toplama yöntemleri değişkenleri doğrultusunda incelenmiştir. Sistematik derleme deseninin benimsendiği bu araştırmaya dahil edilen 31 makaleden elde edilen veriler betimsel içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve her kategori için ayrı ayrı frekans ve yüzde hesabı yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öz denetim alanında en fazla makale 2018 yılında yayınlanmıştır. Eğitim içerikli dergilerin yanı sıra bilim, kültür, edebiyat ve değerlerle ilgili dergilerde de öz denetimle ilgili makalelere yer verilmiştir. Öz denetim çeşitli konu alanlarına göre incelenmiş, incelenen makalelerde en fazla bir kişilik özelliği ve kişisel beceri olarak ele alındığı görülmüştür. Makalelerde en çok nicel yöntemlerin kullanıldığı, makalelerin çoğunda örnekleme yöntemlerine yer verilmediği, en çok üniversite öğrencilerinin çalışma örnekleme olarak seçildiği görülmüştür. Yapılan bu araştırmada 21. yüzyıl becerilerinden öz denetim ile ilgili araştırma eğilimlerini belirlemek ve daha sonra yapılacak olan çalışmalara yol gösterici olmak amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: öz denetim, öz kontrol, betimsel içerik analizi, eğilim, sistematik inceleme

A Systematic Review of Studies on Self Control Skill in Türkiye

Abstract

This study aims to analyze articles related to self-control, one of the 21st century skills. For this purpose, articles published between 2010 and 2023 were analyzed in terms of publication year, journals, subject, method and designs, sampling methods, sample types, data analysis techniques and data collection methods. The data obtained from 31 articles included in this study, in which systematic review design was adopted, were analyzed using descriptive content analysis method and frequency and percentage calculations were made separately for each category. According to the findings obtained from the research, the most articles in the field of self-regulation were published in 2018. In addition to educational journals, articles on self-control were also included in journals related to science, culture, literature and values. Self-control was examined according to various subject areas, and it was seen that it was mostly handled as a personality trait and personal skill in the articles examined. It was seen that quantitative methods were mostly used in the articles, sampling methods were not included in most of the articles, and university students were mostly selected as the study sample. In this study, it was aimed to determine the research tendencies related to self-control, one of the 21st century skills, and to guide future studies.

Keywords: Self-control, descriptive analysis, trends, systematic review.

Makale Geçmişi

Geliş: 08. 10. 2024

Kabul: 26.12.2024

Yayın: 31.12.2024

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Önerilen Atf

Akpinar, A. & Erdem, C. (2024). Öz denetim becerisi ile ilgili Türkiye’de yapılmış

¹ Sorumlu Yazar: Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Afyonkarahisar, ayse_akpnr@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-5515-8310

² Doç.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, cahiterdem@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6988-8122

çalışmaların sistematik incelemesi. *Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda Mükemmellik Arayışı Dergisi (UENAMAD), 3(2), 18-31.*

Giriş

Yaşanılan yüzyıl, geçmişten bugüne kadar aktarılan bilgiler ve tecrübelerle hızlı değişim ve gelişimlere sahne olmuştur (Eker ve Erdoğan, 2020). Birçok farklı alanda olduğu gibi eğitim de bu değişim ve gelişmelerden önemli ölçüde etkilenmiştir (Orhan Göksun, 2016). Buna dayanarak farklı disiplinlerin temsilcileri yaşama dair başarı elde etmek için öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları gerektiğini savunmaktadır (Rotherdam ve Willingham, 2010) çünkü hayatta kalma becerileri olarak ifade edilen bu beceriler ile bireylerin hem yaşadıkları ortamda hem de dünya genelinde avantaj sahibi olabilecekleri vurgulanmaktadır (Wagner, 2008). Yaşam şartlarını iyileştirmek ve hayatta kalabilmek adına gelişime ayak uydurabilmek için değişik türdeki beceriler ortaya çıkmıştır ve içinde bulunulan şartlar da 21. yüzyıl becerilerini gerekli kılmaktadır (Senemoğlu, 2015). Birçok ülkede 21. yüzyıl becerilerinin önemi vurgulanırken bu konu ile ilgili eğitimde yeni güncellemelerle eğitim programları düzenlenmiş ve bu doğrultuda 2023 Eğitim vizyonu ortaya koyulmuştur (Çiğerci, 2020). Yeni geliştirilen öğretim programlarında da bu kapsamdaki becerilere vurgu yapılmıştır.

Alanyazında çok sayıda 21. yüzyıl becerisi yer aldığı için bu beceriler çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır (Erdem, 2019). Bunlardan birkaçı alan yazında P21 olarak yer alan 21. yüzyıl öğrenme çerçevesi, IOWA beceri sınıflandırılması, ATC21S beceri sınıflandırılması ve ülkemizde gerçekleştirilen Türkiye yeterlilik sınıflandırmasıdır (Cansoy, 2018). Öz denetim becerisi de bu sınıflandırmalarda yer alan bir 21. yüzyıl becerisidir. Öz denetim becerisi P21 çerçevesinde kariyer ve yaşam becerileri alanında yer almaktadır. Yaşam ve kariyer becerileri daha çok sosyal ve duygusal becerilerin geliştirilmesi için büyük öneme sahiptir (P21, 2015).

Öz denetim becerisi, bireyin duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını denetleyebilme ve kontrol altında tutabilme yeteneği olarak ifade edilmektedir (Nebioğlu vd., 2012). Zimmerman'a (2000) göre, öz denetim bireyin hedeflerine ulaşma doğrultusunda ortaya koyduğu duygu, düşünce ve davranış örüntülerinin tümünü ifade etmektedir. Farklı bir tanımlamada, ortaya çıkan içsel tepkilerin bastırılarak kontrol edilmesi, ortaya çıkması istenmeyen davranışların ise engellenmesi olarak belirtilmiştir (Tangney vd., 2004). Öz denetim ayrıca bireyin dünyayı anlamak ve onunla başa çıkabilmek için erken çocukluk döneminden itibaren geliştirdiği sistemlerden biri olarak da ifade edilmektedir (Kaygusuz ve Özpolat, 2016).

Rosenbaum (1993) öz denetimin üç farklı alt boyutu olduğunu ifade etmektedir. Bunlardan ilki olan onarıcı alt boyut bireyin stres, endişe gibi negatif duygu durumlarının üstesinden gelmesini, yenileyici boyut bireyin gerçekleşme ihtimali zor olan alışkanlıklara uyum sağlamak için var olan isteğini, yaşamsal boyut ise kişiye keyif veren farklı sosyal ortamlara katılarak deneyimlere açık olması durumunu ifade etmektedir. Alanyazında öz denetim ile ilgili çalışmalara bakıldığında; zihinsel sağlık, bireylerarası iletişim ve ilişkiler, öfke ve suç, akademik başarı performansı, yeme bozuklukları, alkol-madde bağımlılığı gibi dürtü kontrolü ile ilgili sorunlarla bağdaştırıldığı görülmektedir (Frieese ve Hofmann, 2009). Yapılan bu araştırmalardan elde edilen bulgulara göre öz denetim becerisinin bireyin kişilik yapılanmasında oldukça önemli bir kavram olduğu düşünülmektedir (Mehta, 2010). Bu becerinin katkı sağladığı bir diğer alan ise eğitimidir. Öz denetim ile ilgili eğitim alanında yapılan çalışmalar öz denetimi sağlayabilmenin eğitsel süreçlere olumlu yönde katkısı olduğunu ortaya koymaktadır (Can ve Öztürk, 2018).

Öz denetim becerisinin insan yaşamının farklı alanlarındaki etkisi konusunda fikir birliğine varıldığı görülmektedir ancak bu 21. yüzyıl becerisi ile ilgili Türkiye'de yapılan çalışmalar üzerine bir sistematik inceleme çalışması bulunmamaktadır. Bu sebeple öz denetim konusunda gerçekleştirilen çalışmaların niteliklerinin belirlenmesi, eğilimlerinin ortaya koyulması öz denetim konusunda bundan sonra yapılacak çalışmalara yol gösterici olması açısından önem taşımaktadır.

Amaç

Bu sistematik inceleme çalışması, Türkiye'de okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim seviyesinde yürütülmüş öz denetim becerisi ile ilgili araştırmaların betimsel içerik analizi yoluyla incelenmesini, araştırma eğilimlerinin belirlenmesini ve durum değerlendirmesi yapmayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmada, öz denetim becerisi ile ilgili yapılmış araştırmalarının yayın tarihi, yayımlandıkları dergiler, konu alanı, araştırma yöntemi, araştırma deseni, örnekleme yöntemi, seçilen örneklem türü,

veri analiz teknikleri ve veri toplama araçları ile ilgili dağılımını ortaya koyarak, araştırma alanındaki eğilimleri ortaya çıkarmak ve bu doğrultuda yapılacak çalışmalara yol gösterici olmak hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda cevabı aranan araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

1. Makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Makalelerin yayınladıkları dergiler hangileridir?
3. Makaleler çalıştıkları konular açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Makaleler araştırma yöntemi ve araştırma desenlerine göre nasıl dağılım göstermektedir?
5. Makaleler örnekleme yöntemine göre nasıl dağılım göstermektedir?
6. Makaleler örnekleme türüne göre nasıl dağılım göstermektedir?
7. Makaleler veri analiz tekniklerine göre nasıl dağılım göstermektedir?
8. Makaleler veri toplama araçlarına göre nasıl dağılım göstermektedir?

Yöntem

Desen

Bu araştırma bir sistematik derleme çalışmasıdır. Sistematik derleme çalışmaları konu alanı ile ilgili alanyazındaki mevcut durumu ortaya koyar, yönetsel durumun resmini çeker ve alandaki eksiklikleri gidermek için gelecekte yapılacak çalışmalara yön vererek kuramsal ve görgül araştırmaların kalitesini artırır (Bellibaş, 2018). Bu çalışmada da önemli bir 21. yüzyıl becerisi olan öz denetim becerisi hakkında Türkiye’de yapılan araştırmalar sistematik bir incelemeye tabi tutulmuştur.

Tarama Yöntemi

Bu araştırma, uluslararası alanyazında sistematik derleme çalışmalarında kullanılması tavsiye edilen PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses- Sistematik Derleme ve Meta Analiz Çalışmaları için Tercih Edilen Raporlama Ögeleri) ilkeleri (Moher vd., 2015) doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. PRISMA, dört aşamadan oluşan akış şeması ve 27 maddelik bir kontrol listesi ile alanyazın çalışmalarının daha güvenli bir şekilde yürütülmesine olanak sağlamaktadır (Liberati vd., 2009).

Tarama Süreci

Makalelere TR DİZİN veri tabanının elektronik olarak taranmasıyla ulaşılmıştır. Tarama Kasım 2023 tarihinde tamamlanmıştır. Çalışmaların belirlenmesinde “özdenetim”, “öz denetim”, “öz kontrol” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Bu süreçte taranan veri tabanları doğrultusunda dahil etme-hariç tutma kriterleri kapsamına giren tüm çalışmalara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Dahil Etme/ Hariç Tutma Kriterleri

Araştırmaların seçiminde Tablo 1’de yer alan dâhil etme/ hariç tutma kriterleri kullanılmıştır. Analize dahil edilen tüm çalışmalar tüm dâhil etme ve hariç tutma kriterlerini karşılamıştır.

Tablo 1

Dahil etme/ Hariç Tutma Kriterleri

Dahil Etme Kriterleri	Hariç Tutma Kriterleri
Yalnızca TR Dizinde taranan dergilerde yayınlanmış makaleler	Kitap inceleme, Konferans Bildirisi, Derleme, Tezler
Türkiye’de gerçekleştirilmiş olma	Öz düzenleme, Öz yönetim, Öz yeterlilik ile ilgili olma
2010-2023 yılları arasında yayınlanmış olma	Literatür tarama, kuramsal çalışmalar, uzman görüşü, doğrudan etkinlik geliştirme çalışmaları
Okul öncesi, ilk ve orta öğretim ve yüksek öğretim düzeyinde gerçekleştirilmiş olma	Öğretmenler, eğitim kurumları dışında farklı özel ve kamu kuruluşlarında çalışanlar ile ilgili olma
Eğitim bağlamında olma	Konu ile bağlantısı olmayan çalışmalar
Öz denetim / öz kontrol becerilerine odaklanmış olma	2010 yılı öncesinde yayınlanmış araştırmalar
Tam metin erişimine açık olma	Yurt dışında gerçekleştirilmiş araştırmalar
Türkçe dilinde yazılmış olma	Erişim sınırı olan çalışmalar

Araştırmada sadece TR Dizin indeksinde taranan hakemli dergilerde yayınlanan akademik makaleler incelemeye alınmıştır. Türkiye’de gerçekleştirilen makalelerin seçilmesiyle birlikte, eğitim bağlamında yer alan ve okul öncesi düzeyden yükseköğretim düzeyine kadar olan eğitim kademeleri alınarak tam metin erişime açık olan ve Türkçe dilinde yazılan makaleler kapsama alınmıştır. Makale

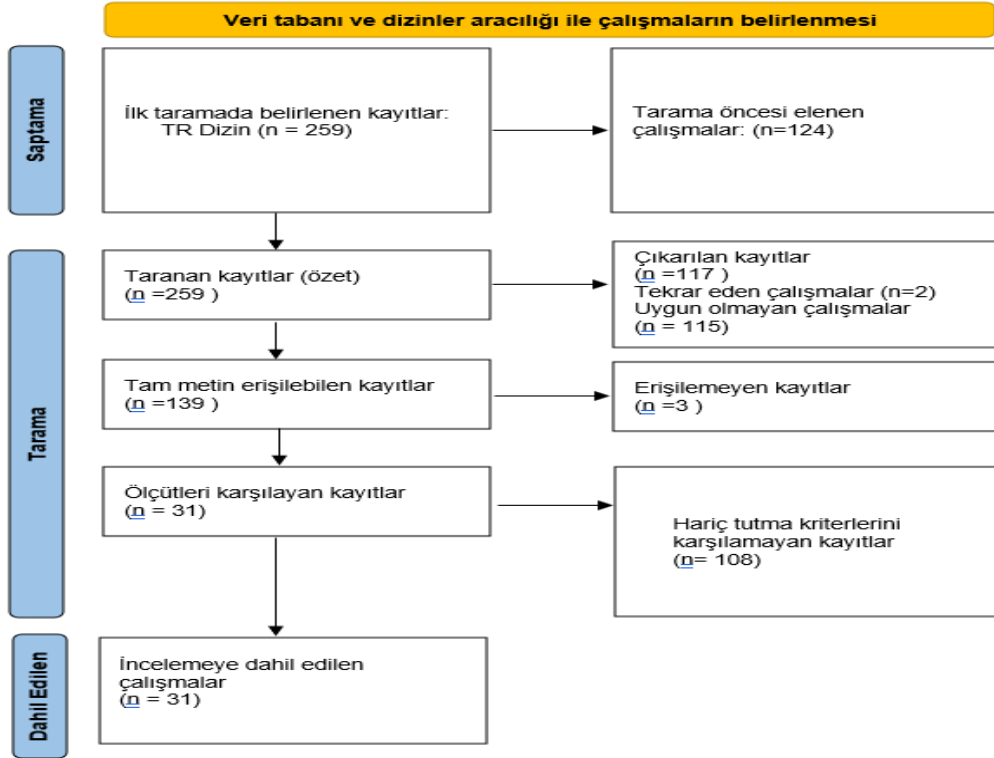
dışındaki çalışmalar kapsam dışı tutulmuş, öğrenciler dışındaki çalışma gruplarını inceleyen ve erişim engeli olan makaleler araştırmaya dâhil edilmemiştir.

İncelemeye Dâhil Edilen Araştırmaların Belirlenmesi

Alanyazın taraması ile öz denetim konusunda sistematik incelemeye dâhil edilecek çalışmaların belirlenmesinde Şekil 1’de belirtilen akış şeması takip edilmiştir. Yapılan ilk taramada “öz denetim” (91), “özdenetim” (106), “öz kontrol” (62), anahtar kelimeleri kullanılmış ve dâhil etme kriterlerinde yer alan nitelikler dikkate alınarak toplam 259 araştırmaya ulaşılmıştır. Bu araştırmaların içerisinde öz denetim ve öz kontrol bulunmayan çalışmalar belirlenip inceleme dışı bırakılmıştır. İncelemeye uygun özellikteki çalışmalar için bir dosya oluşturulmuş, bu dosyada anahtar kelimelerin farklı yazımlarının yer aldığı benzer çalışmalar çıkartılmıştır. Sonrasında hariç tutma kriterleri kapsamına giren (kitap inceleme, konferans bildirisi, kuramsal çalışmalar, uzman görüşleri, doğrudan etkinlik geliştirme çalışmaları, tam erişime kapalı olan, örneklem türü olarak öğretmenler ve farklı özel ve kamu kuruluşlarında çalışanları içeren; Öz düzenleme, Öz yönetim, Öz yeterlilik vb konu ile ilgili bağlantısı olmayan çalışmalar) belirlenerek inceleme alanı dışına çıkarılmıştır. İzlenen bu sürecin sonunda sistematik incelemeye tabi tutulacak çalışmaların sayısına ulaşılmıştır.

Şekil 1

Analyze Dahil Edilecek Araştırmaların Belirlenmesi Sürecindeki PRISMA Akış Şeması

Kodlama ve Analiz Süreci

Araştırma soruları doğrultusunda araştırmacı tarafından bir analiz formu oluşturulmuş ve veriler betimsel içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Betimsel içerik analizi bir konu hakkındaki araştırmaların eğilimlerini ve sonuçlarını saptamak amacıyla kullanılan bir sistematik derleme yöntemidir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Araştırma soruları dikkate alınarak sekiz adet kategori oluşturulmuş ve bu kategoriler şu şekilde ifade edilmiştir: (1) Yayın Yılı, (2) Yayınlandığı Dergi, (3) Konu Teması, (4) Araştırma Yöntem ve Deseni, (5) Örneklem Yöntemi, (6) Örneklem Türü, (7) Veri Analiz Teknikleri, (8) Veri Toplama Araçları. Bahsedilen bu sekiz alandaki kategoriler için araştırmacı tarafından kodlama işlemi gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın yıllara göre dağılımı; 2012, 2013, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 olacak şekilde on bir grup oluşturularak kodlanmıştır. Araştırmanın yayınlandığı dergilere göre dağılımı “Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi”, “Addicta: The Turkish Journal on Addictions”, “Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi”, “Buca Eğitim Fakültesi Dergisi”, “Değerler Eğitimi Dergisi”, “Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (elektronik)”, “Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi”, “Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi”, “Eurasian Journal of Educational Research”, “Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi”, “Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi”, “İlköğretim Online”, “Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi”, “Marmara Coğrafya Dergisi”, “Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi”, “Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi”, “Milli Eğitim”, “OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi”, “Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi”, “RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi”, “Sakarya University Journal of Education”, “Trakya Eğitim Dergisi”, “Turkish Studies - Social Sciences”, “Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi” ve “Yükseköğretim ve Bilim Dergisi” olmak üzere yirmi beş grup oluşturularak kodlanmıştır.

Araştırmanın konu teması olarak; öz denetimin kişisel beceri, kök değer, erdem, sosyal beceri, duygusal zekanın alt boyutu, kişilik özelliği ve duygusal şema olarak ele alındığı yedi grup şeklinde kodlanmıştır. Araştırma yöntemine göre nicel ve nitel olarak iki grupta kodlanmış, araştırma deseni olarak nitel çalışmalar için fenomenoloji (olgu bilim), doküman inceleme, eylem araştırması, nicel araştırmalar için ilişkisel, tarama ve deneysel çalışma olarak altı grupta kodlanmıştır.

Örnekleme yöntemleri; örnekleme yöntemi belirtilmemiş, uygun, amaçlı, tabakalı, tesadüfi, küme ve durum olmak üzere yedi grupta kodlanmıştır. Örneklem türü olarak, üniversite, lise, ortaokul, ilkokul ve anaokulu öğrencileri olarak beş grupta kodlanmıştır. Veri analiz teknikleri nicel çalışmalar için betimsel istatistikler, fark testleri, korelasyonel/yordayıcı analizler, nitel çalışmalar betimsel analiz ve içerik analizi olarak altı grupta kodlanmıştır. Araştırmanın veri toplama araçlarına göre dağılımı, ölçek, görüşme formu, yansıtıcı raporlar ve anket şeklinde beş grupta kodlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma sürecinde belirlenen temalara göre öz denetim konusunda incelenen 31 adet makaleye ilişkin elde edilen veriler, araştırma sorularına uygun olarak, frekans ve yüzde değerlerine göre tablollaştırılarak açıklanmıştır.

Makalelerin Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmada ilk olarak çalışmaların yıllara göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

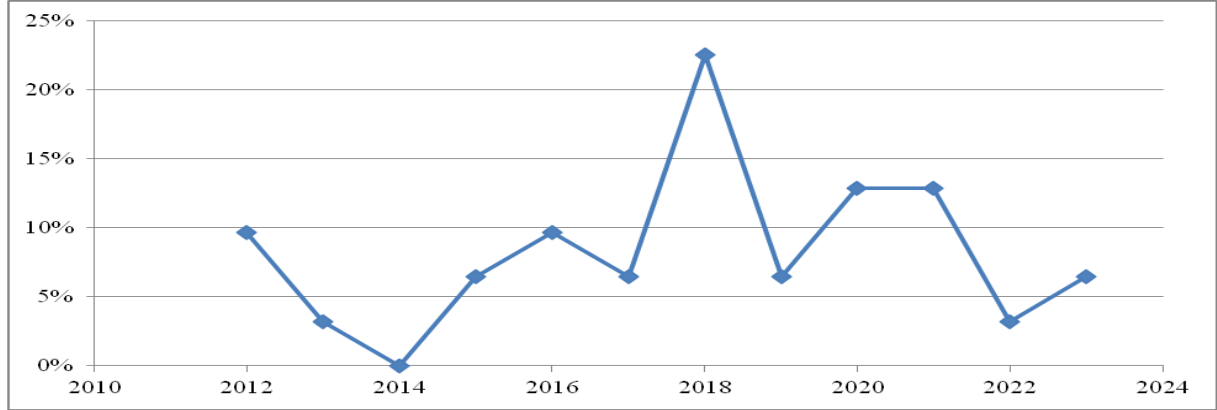
Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	F	%
2012	3	10%
2013	1	3%
2015	2	6%
2016	3	10%
2017	2	6%
2018	7	23%
2019	2	6%
2020	4	13%
2021	4	13%
2022	1	3%
2023	2	6%
TOPLAM	31	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere, öz denetim becerisi ile ilgili ilk çalışma 2012 yılında yayımlanmıştır. Yıllara göre makale sayılarında değişkenlik gözlenmiş, belirli yıllarda artma belirli yıllarda azalma eğilimi göstermiştir. 2014 yılında konu ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamış, konu ile ilgili en çok sayıda makale 2018 yılında yayımlanmıştır (%23).

Şekil 2

Yıllara Göre Makalelerin Yayınlanma Sayısındaki Değişiklikler

Makalelerin Yayınlandıkları Dergilere Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmada çalışmaların yayınlandıkları dergilere göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Makalelerin Yayınlandığı Dergiler

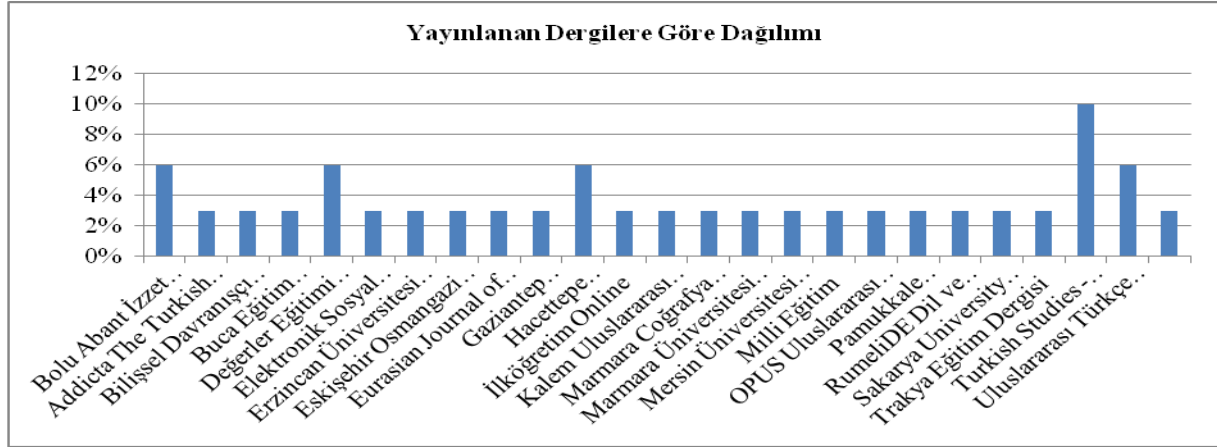
İndeks	Dergi Adı	Makale		
		f	%	
TR DİZİNİ	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	6%	
	Addicta: The Turkish Journal on Addictions	1	3%	
	Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi	1	3%	
	Buca Eğitim Fakültesi Dergisi	1	3%	
	Değerler Eğitimi Dergisi	2	6%	
	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (elektronik)	1	3%	
	Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	3%	
	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	3%	
	Eurasian Journal of Educational Research	1	3%	
	Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	3%	
	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	6%	
	İlköğretim Online	1	3%	
	Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi	1	3%	
	Marmara Coğrafya Dergisi	1	3%	
	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1	3%	
	Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	3%	
	Milli Eğitim	1	3%	
	OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	1	3%	
	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	3%	
	RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	1	3%	
	Sakarya University Journal of Education	1	3%	
	Trakya Eğitim Dergisi	1	3%	
	Turkish Studies - Social Sciences	3	10%	
	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi	2	6%	
	Yükseköğretim ve Bilim Dergisi	1	3%	
	TOPLAM		31	100

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde, araştırma kapsamında ele alınan makalelerin çeşitli dergilerde yayınlandığı görülmektedir. Turkish Studies dergisinde öz denetim hakkında üç makale yayımlanmıştır (%10). En fazla makale bulunan Turkish Studies dergisini ikişer makale ile Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (%6), Değerler Eğitimi Dergisi (%6), Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (%6) ve Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi (TEKE) Dergisi (%6)

ile takip etmektedir. Eğitim içerikli dergilerin yanı sıra bilim, kültür, edebiyat ve değerlerle ilgili dergilerde de öz denetimle ilgili makalelere yer verilmiştir.

Şekil 3

Yayınlanan Dergilere Göre Dağılım Grafiği

Makalelerin Konu Temasına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmada çalışmaların öz denetim konusunda temalara göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

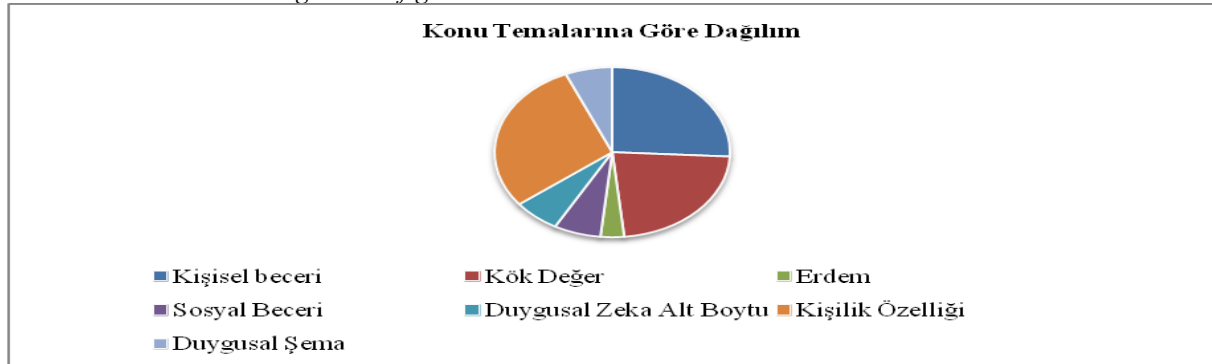
Makalelerin Konu Temasına Göre Dağılımı

Konu Teması	f	%
Öz denetimin kişisel beceri olarak ele alınması	8	26%
Öz denetimin kök değer olarak ele alınması	7	23%
Erdem olarak öz denetim	1	3%
Öz denetimin sosyal beceri olarak ele alınması	2	6%
Öz denetimin duygusal zekâ alt boyutu olarak incelenmesi	2	6%
Öz denetimin kişilik özelliği olarak incelenmesi	9	29%
Duygusal bir şema olarak öz denetimin incelenmesi	2	6%
TOPLAM	31	100

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde çalışma kapsamında incelenen makalelerin öz denetimi farklı temalarla ele aldığı görülmektedir. Kişisel bir beceri alanı, diğer değerlere yön veren kök bir değer, sahip olunması gereken bir erdem, sosyal bir beceri, duygusal zekânın alt boyutu, kişilik özelliklerinden biri ve duygusal bir şema gibi farklı şekillerde öz denetimin ifade edilmesi pek çok alanda yer bulan ve önemli olan bir kavram olduğunu göstermektedir. Makalelerde öz denetim en çok bir kişilik özelliği olarak ifade edilmiştir (%29). Bu temayı kişisel bir beceri alanı olarak ele alınması (%26) ve diğer değerlere yön veren kök değer olarak ele alınması (%23) izlemiştir. En az çalışılan tema ise bir erdem olarak öz denetim (%3) olmuştur.

Şekil 4

Konu Temalarına Göre Dağılım Grafiği

Makalelerin Yöntem ve Desene Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmada çalışmaların yöntem ve desenlere göre dağılımı Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

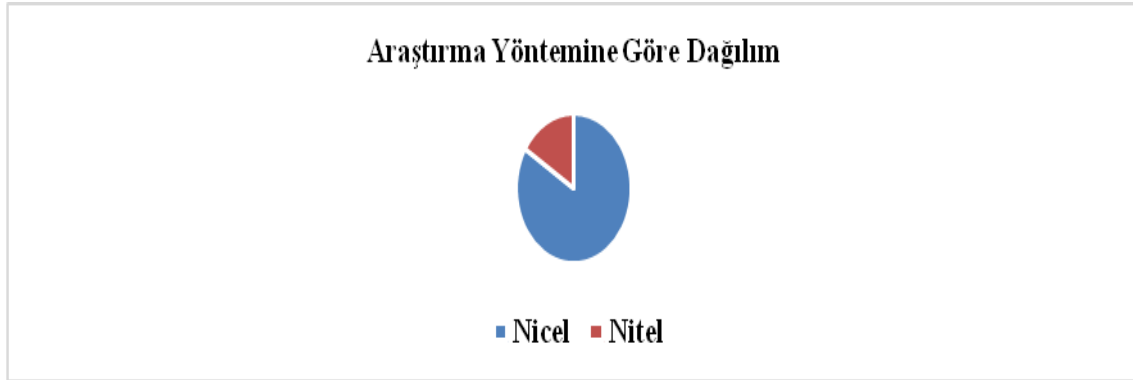
Makalelerin Yöntem ve Desenlere Göre Dağılımı

Yöntem	f	%	Desen	f	%
Nitel	5	%16	Fenomonoloji (Olgu Bilim)	3	%10
			Doküman İnceleme	1	%3
			Eylem Araştırması	1	%3
Nicel	26	%84	İlişkisel	19	%61
			Tarama	6	%19
			Deneysel	1	%3
			TOPLAM	31	100

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde, öz denetim ile ilgili yapılan çalışmaların daha çok nicel yönetime göre yapıldığı görülmektedir. Nicel desenlere (%84) bakıldığında, öz denetim ile ilgili yapılan çalışmalarda en fazla ilişkisel tarama deseninin (%61) kullanıldığı görülmektedir. Nitel desenlerden (%16) en çok kullanılan desen ise fenomonoloji (olgu bilim) olduğu görülmektedir (%10). Diğer çalışma desenleri incelendiğinde nitel desenlerden doküman incelemesi (%3) ve eylem araştırması (%3) kullanılırken nicel desenlerden tarama (%19), ve deneysel (%3) desenler kullanılmıştır.

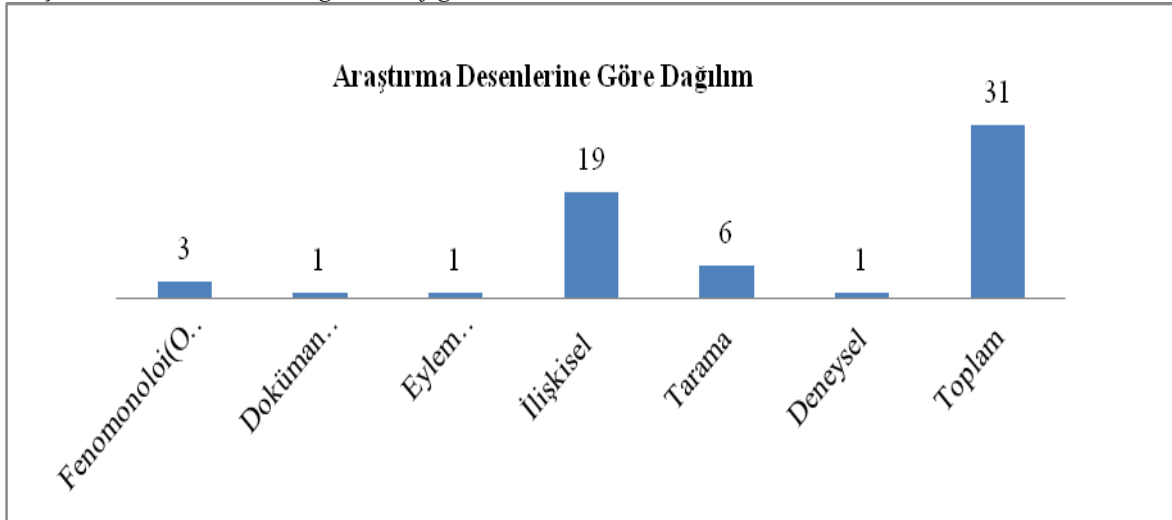
Şekil 5

Araştırma Yöntemine Göre Dağılım Grafiği

Şekil 6

Araştırma Desenine Göre Dağılım Grafiği

Makalelerin Örneklem Yöntemine İlişkin Bulgular

Araştırmada çalışmaların örneklem yöntemi göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

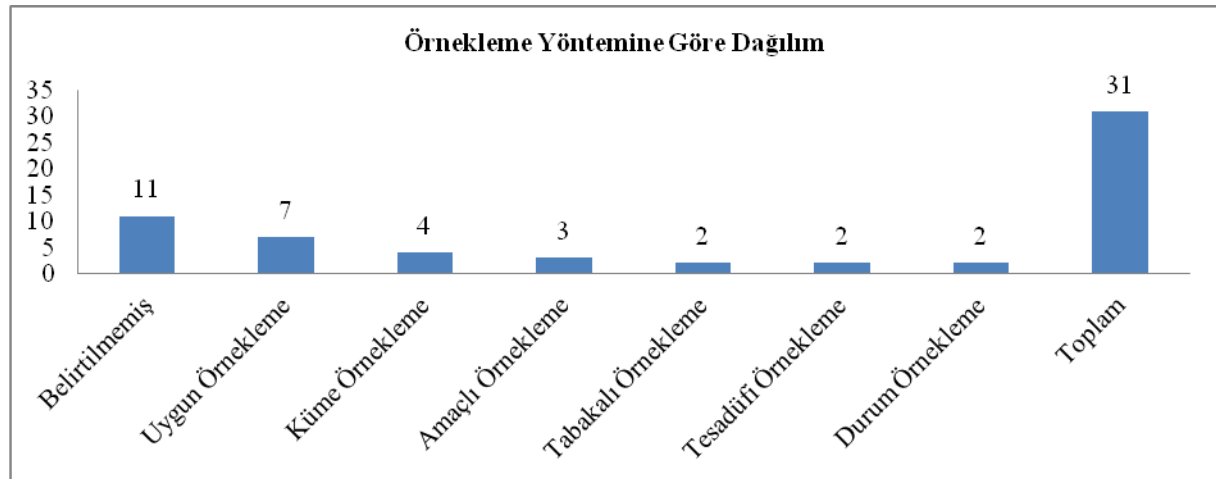
Makalelerin Örneklem Yöntemlerine Göre Dağılımı

Örneklem Yöntemi	f	%
Belirtilmemiş	11	%35
Uygun Örneklem	7	%23
Küme Örneklem	4	%13
Amaçlı Örneklem	3	%10
Tabakalı Örneklem	2	%6
Tesadüfi Örneklem	2	%6
Durum Örneklem	2	%6
TOPLAM	31	100

Tablo 6'da yer alan veriler incelendiğinde 11 makalede örneklem yönteminin belirtilmediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bunların bir kısmı kavramsal çalışmalar iken bir kısmı örneklem grubu üzerinde yapılan çalışmaları içermektedir. En sık kullanılan örneklem yönteminin uygun (%23), küme (%13) ve amaçlı (%10) olduğu belirlenmiştir. Bunları %6 ile tabakalı, tesadüfi ve durum örneklem takip etmektedir.

Şekil 7

Örneklem Yöntemine Göre Dağılım Grafiği

Makalelerin Örneklem Türüne İlişkin Bulgular

Araştırmada çalışmaların örneklem türüne göre dağılımları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7

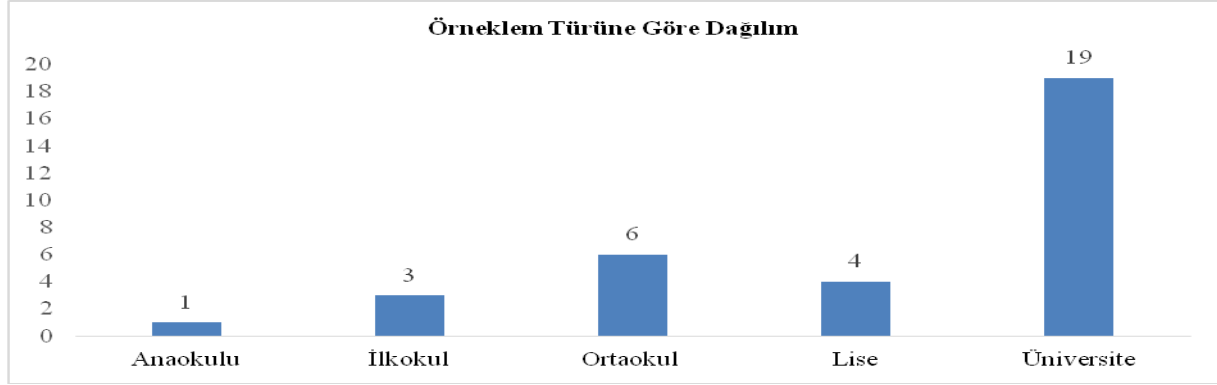
Makalelerin Örneklem Türüne Göre Dağılımı

Örneklem Türü	f	%
Üniversite öğrencisi	19	%61
Ortaokul öğrencisi	6	%19
Lise öğrencisi	4	%13
İlkokul öğrencisi	3	%10
Anaokulu öğrencisi	1	%3
TOPLAM	31	100

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde, makalelerde en çok üniversite öğrencileri örneklem grubu olarak alınmıştır (%61). Üniversite öğrencilerini ortaokul öğrencileri takip etmektedir (%19). Çalışmalarda en az tercih edilen örneklem grubunun ise ilkokul öğrencileri (%10) ve anaokulu öğrencileri (%3) olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 8

Örneklem Türüne Göre Dağılım Grafiği

Makalelerin Veri Analiz Tekniklerine İlişkin Bulgular

Araştırmada çalışmaların veri analiz tekniklerine göre dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

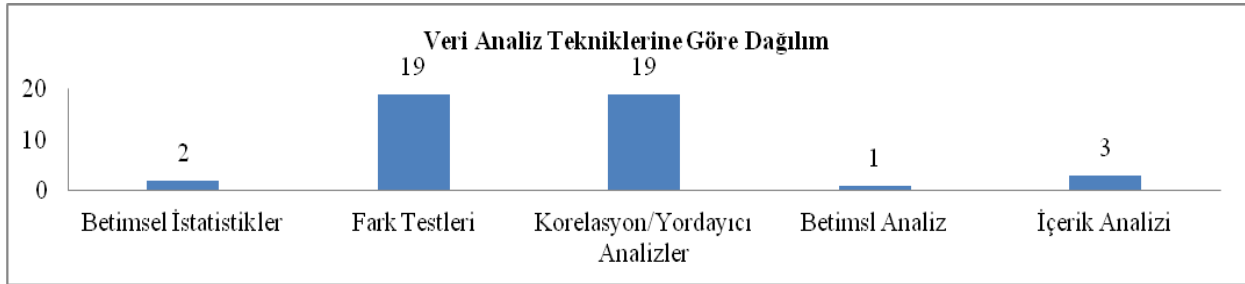
Makalelerin Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılımı

Veri Analiz tekniği	f	%
Betimsel istatistikler	2	%5
Fark testleri	19	%43
Korelasyonel/Yordayıcı Analizler	19	%43
Betimsel analiz	1	%2
İçerik analizi	3	%7
TOPLAM	44	%100

Tablo 8’de sunulan veriler incelendiğinde, makalelerde birden fazla veri analiz tekniği kullanıldığı görülmüştür. Nicel verilerin analiz edilmesinde en sık kullanılan veri analiz tekniği olarak fark testleri (%43) ve korelasyonel/yordayıcı analizler (%43) olduğu belirlenmiştir. Nitel çalışmalarda en sık başvurulan analiz yöntemi ise içerik analizi (%7) olarak tespit edilmiştir. Betimsel analiz (%2) ise en az kullanılan veri analiz tekniği olmuştur.

Şekil 9

Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılım Grafiği

Makalelerin Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular

Araştırmada çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9

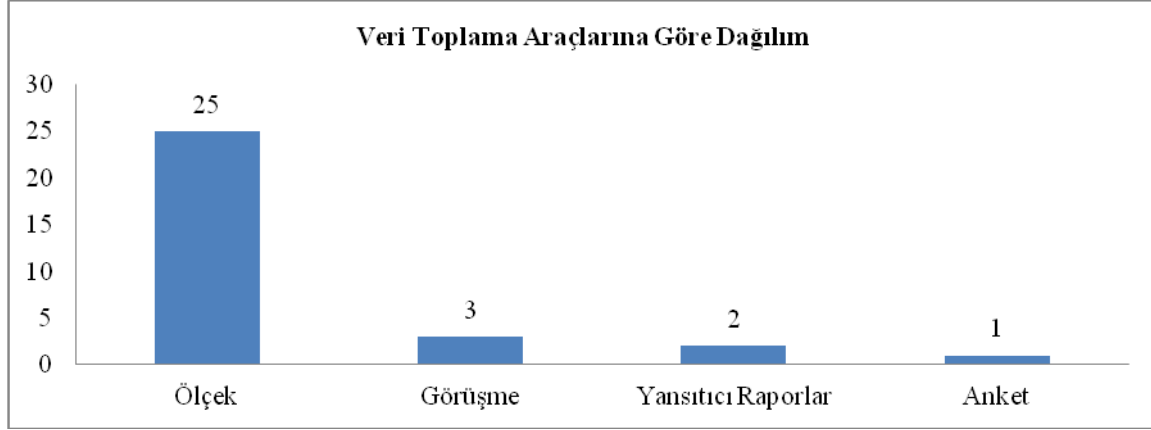
Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Ölçek	25	%78
Görüşme formu	3	%13
Yansıtıcı Raporlar	2	%6
Anket	1	%3
TOPLAM	32	100

Tablo 9'daki veriler incelendiğinde, ölçek, görüşme formu, yansıtıcı raporlar ve anket toplama araçlarının kullanıldığı görülmüştür. En sık kullanılan veri toplama aracının ölçek aracılığıyla veri toplama olduğu görülmektedir (%81). Görüşme formu %13 ile ikinci sıradadır. Onu %6 ile yansıtıcı raporlar izlemiştir. En az kullanılan veri toplama aracı ise anket olmuştur.

Şekil 10

Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılım Grafiği

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öz denetim konusunda yayınlanan akademik makalelerin sistematik olarak incelendiği bu araştırmada, çalışmalar yayınlandıkları yıl, yayınlandıkları dergi, konu teması, araştırma yöntem ve desenleri, örnekleme yöntemleri, örneklem türü, veri analiz teknikleri ve veri toplama araçları değişkenlerine göre betimsel içerik analizi yapılarak sistematik olarak incelenmiştir. Öz denetim konusunda alan yazında bir sistematik inceleme çalışmasına rastlanmamıştır. Böylelikle bu çalışmanın öz denetim konusunda yazılmış makalelerin araştırma eğilimlerini betimsel olarak belirlemek ve daha sonra yapılacak olan çalışmalara yol gösterici olması amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde öz denetim konusunda yayınlanan akademik makalelerin bu araştırmanın yıl sınırlandırılması kapsamında ilk olarak 2012 yılında yayınlandığı görülmüştür. Yıllara göre belirli yıllarda artış belirli yıllarda azalma eğilimi göstermiştir. Konu ile ilgili en çok makale 2018 yılında yayınlanmıştır. Ancak önemli bir beceri olarak görülmesine rağmen, yayınlanan makale sayısı dikkate alındığında çalışma sayısı ve çeşitliliği açısından düşük düzeyde olduğu görülmüştür (Çetin, 2022). Artışın sistematik bir şekilde olmaması öz denetim becerisi konusunda araştırmacıların ilgisinin nasıl şekillendiği konusunda bilgi vermemektedir. Ancak 21. yüzyıl becerilerine giderek artan ilgi, bu beceriye de akademik ilginin artacağı şeklinde bir beklenti oluşturmaktadır. Bu nedenle yeni araştırmaların bu çalışmaların bulgularından faydalanması beklenmektedir.

Öz denetim becerisi ile ilgili yayınlanan makalelerde öz denetim farklı açılardan ele alınmıştır. Öz denetim becerisinin kişisel bir beceri alanı (Büyükköse vd., 2016; Gazi vd., 2015), diğer değerlere yön veren bir kök değer (Dilmaç ve Yıldız, 2022; Çelik ve Doğan Kahtalı, 2022), bir erdem (Taşkesen vd., 2012), sosyal bir beceri (Güllüce ve Uyanık, 2020), duygusal zekanın alt boyutu (Asıcı, 2018; Dilekmen ve Özdemir, 2016), kişilik özelliği (Can ve Öztürk 2018; Kınık ve Odacı, 2018) ve duygusal bir şema (Çelik ve Makas, 2018; Yalçın vd., 2018) konu temaları altında çalışıldığı tespit edilmiştir. Öz denetim becerisinin farklı bağlamlarda çalışıldığı anlaşılmaktadır. Eğitim süreçlerinin çıktılarına katkısı göz önüne alındığında, öğrencilerin öz denetim becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğu ifade edilebilir.

Öz denetim konusunda yayınlanan akademik makalelerde en çok nicel yöntemlerin tercih edildiği görülmektedir. Yapılan çalışmaların sistemli bir şekilde ele alınmasını ve yorumlanmasını kolaylaştırmak için daha çok bu yöntemin kullanıldığı düşünülmektedir. Aynı zamanda, ilgili becerinin ölçümüne yönelik ölçeklerin varlığı nicel çalışmaları artırmaktadır. Alan yazında öz denetim becerisinin ölçülmesine yönelik ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının yapıldığı görülmektedir

(Büyük vd., 2020; Duyan vd., 2012; Gülüm ve Harma, 2008; Tığrak, 2022). Farklı alanlarda yapılan sistematik incelemelerde de nicel araştırma yönteminin daha çok tercih edildiği görülmektedir (Erdem, 2018; Eskici ve Özsevegç, 2019; Ozan ve Köse, 2014). Nicel yöntemlerin diğer yöntemlere göre avantajları olsa da hem nitel hem de karma çalışmaların yapılması alan yazına katkı sağlayacaktır (Eğmir vd., 2017).

Araştırma desenleri incelendiğinde ise en çok ilişkisel çalışmaların yayımlandığı, onu betimsel tarama çalışmalarının takip ettiği görülmüştür. Farklı araştırmalarda da benzer bulgulara ulaşılmıştır (Altınpulluk ve Yıldırım, 2021). Nitel araştırma desenlerinde de en çok fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Örneklem yöntemine ilişkin bulgulara bakıldığında on bir çalışmada örneklem yönteminin belirtilmediği, en çok kullanılan örneklem yöntemlerinin uygun ve küme örneklem yöntemleri olduğu görülmüştür. Örneklem grubu olarak en fazla üniversite öğrencilerinin tercih edildiği görülmüştür. Yapılan çalışmanın amacı doğrultusunda farklı örneklem gruplarına öncelik verildiği tespit edilmiştir. Yılmaz (2018) tarafından gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise en çok ortaokul öğrencileri tercih edilmiştir. Üniversite öğrencilerine veri toplama sürecinde erişimin daha kolay olması bu durumda etkili olmuş olabilir. Makalelerin veri analiz teknikleri incelendiğinde, en fazla korelasyon analizi tekniği ve regresyon analizi kullanılmıştır. Veri toplama araçları ile ilgili bulgular incelendiğinde en çok ölçeğin kullanıldığı görülmektedir. Farklı konulardaki yapılan çalışmalarda da benzer bulgulara ulaşılmıştır (Altınpulluk ve Yıldırım, 2021). Görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme, literatür tarama, mülakat, serbest yazım stili, kişisel bilgi formu, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve yansıtıcı raporların ise en az başvurulan veri toplama araçları olduğu tespit edilmiştir.

Öz denetim becerisi insanların medya ile yoğun etkileşim içinde olduğu ve dikkat dağıtıcı unsurların sayısının her geçen gün arttığı (Koessmeier ve Büttner, 2021) 21. yüzyılda oldukça önemli bir beceridir. Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme ve kendi öğrenme süreçlerini yönetmeleri önemli bir yeterlik alanıdır. Bu nedenle, öz denetim becerisi hakkında daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu açıktır. Gelecek araştırmalar bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak tasarlanabilir. Mevcut çalışma öz denetim becerisi ile ilgili önemli sayıda nicel ve ölçek verisine dayalı çalışmaların yapıldığını göstermektedir. Nitel araştırma yöntemine dayalı, daha derinlemesine verileri içeren çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Yine nicel araştırma yöntemleri kapsamında deneysel çalışmalar ya da eylem araştırması yoluyla öğrencilerin öz denetim becerilerini geliştirmeye yönelik müdahale çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Program geliştirme çalışmaları da bu kapsamda ihtiyaç duyulan alanlar arasında değerlendirilebilir. Özellikle öğretmen araştırması olarak ifade edilen eylem araştırmaları öğrencilerin öz denetim becerisi durumlarını nicel ve nitel yöntemlerle ortaya koyduktan sonra program geliştirme ya da etkinlik geliştirme düzeyinde çalışmalarla öğrencilerin öz denetim becerilerini geliştirici çalışmalara yer verip, bulguları raporlayabilirler. Böylelikle ortaya çıkan araştırma sonuçları benzer bağlamlarda çalışan öğretmenler için yol gösterici olabilir.

Kaynakça

- Altınpulluk, H. ve Yıldırım, Y. (2021). 2010-2019 yılları arasında yayımlanan 21. Yüzyıl Becerilerinin incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11(1), 438-461. DOI: 10.18039/ajes.734426.
- Asıcı, E. (2018). Affetmenin yordayıcısı olarak duygusal zekâ. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 47(47), 23-37. <https://doi.org/10.15285/maruaeabd.270253>
- Bellibaş, M. Ş. (2018). Sistematik derleme çalışmalarında betimsel içerik analizi. K. Beycioğlu, N. Özer ve Y. Kondakçı (Eds.) *Eğitim yönetiminde araştırma* içinde (ss. 511-529). Pegem Akademi.
- Büyük, H., Öğülmüş, S. ve Kapçı, E. G. (2020). Ortaokul öğrencilerinde akademik öz denetim ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Journal of Education*, 9(4), 290-306. DOI: 10.19128/turje.778117.
- Büyükköse, A., Yıldırım Orhan, Ş., & Şeren, M. (2016). Amatör müzik eğitiminin, ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerine etkisi (Kırıkkale İli Örneği). *Electronic Turkish Studies*, 11(21).
- Can, A. A. ve Öztürk, E. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının öz- denetim düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 2025-2038
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21.yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134.
- Ciğerci, F. M. (2020). Primary school teacher candidates and 21st century skills. *International Journal of Progressive Education*, 16(2),157-174.

- Çalık, M., ve Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Education and Science*, 39(174), 33-38.
- Çelik Ş. ve Doğan Kahtalı, B. (2022). Ortaokul öğrencilerinin kök değerler hakkındaki metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, 206-223. 10.29000/rumelide.1164066
- Çetin, M. (2022). Sosyal bilgilerde hukuk okuryazarlığı: Sistematik literatür taraması. *International Journal of Activite Learning*, 7(2),156-170.
- Duyan, V., Gülден, Ç. ve Gelbal, S. (2012). Öz-denetim ölçeği-ÖDÖ: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(1), 25-38.
- Eğmir, E., Erdem, C. & Koçyiğit, M. (2017). Trends in educational research: A content analysis of the studies published in international journal of instruction. *International Journal of Instruction*, 10(3), 277-294.
- Erdem, C. (2018). Medya okuryazarlığı araştırmalarında eğitimler; Lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(4), 693-71.
- Erdem, C. (2019). Introduction to 21st century skills and education. C. Erdem, H. Bağcı, M. Koçyiğit (Ed.) *21st century skills and education* içinde. Cambridge Scholars Publishing.
- Erdoğan, D. ve Eker, C. (2020). Investigation of the relationship between Turkish pre-service teachers' 21st century skills and lifelong learning life tendencies. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 8, 118-147.
- Eskici, G. Y. ve Özsevgeç, T. (2019). Yaşam becerileri ile ilgili çalışmaların tematik içerik analizi: bir meta-sentez çalışması. *International e-Journal of Educational Studies*, 3(5), 1-15.
- Friese, M. ve Hofmann, W. (2009). Control me or I will control you: impulses, trait self-control and the guidance of behavior. *Journal of Research in Personality*, 43, 795-805.
- Gazi Z, Aksal F, Öznacar B, Dağlı, G. (2015). Öğretmen adaylarının yansıtıcı ürün dosyası hazırlamada öz denetim ve bilgi yönetiminin etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(3), 60-72.
- Güllüce, E. S., ve Uyanık, G. (2020). Anaokuluna devam eden Suriyeli çocukların sosyal becerilerinin psikometrik özelliklerine göre incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 315-344.
- Gülüm, İ. V. ve Tıvrak, A. (2022). Çok boyutlu öz denetim ölçeği Türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Nesne*, 10(23), 89-104. DOI: 10.7816/nesne-10-23-06
- Harma, M. (2008). *Ana-baba kontrol davranışlarının ve aile içi çatışmanın ergenlerin öz-denetim becerileri ve uyumları üzerindeki etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Kaygusuz, C. ve Özpolat, A. R. (2016). An analysis of university students' levels of self-control according to their ego states. *Eurasian Journal of Educational Research*, 16(64).
- Koessmeier, C. ve Büttner, O. B. (2021). Why are we distracted by social media? Distraction situations and strategies, reasons for distraction, and individual differences. *Frontiers in Psychology*, 12(711416). doi: 10.3389/fpsyg.2021.711416.
- Liberati, A., Altman, D. G., Tetzlaff, J., Mulrow, C., Gøtzsche, P. C., Ioannidis, J. P. vd. (2009). The PRISMA statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: explanation and elaboration. *Journal of Clinical Epidemiology*, 62, 1-34. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2009.06.006>
- Makas, S., & Çelik, E. (2018). Erken dönem uyumsuz şemalar ile sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(67), 926-937. <https://doi.org/10.17755/Esosder.323007>
- Mehta, R. (2010). Exploring self-control: Moving beyond depletion hypothesis. *Advances in Consumer Research*, 37, 174-178.
- Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., ... & Stewart, L. A. (2015). Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) 2015 statement. *Systematic Reviews*, 4(1), 1-9.
- Nebioğlu, M., Konuk, N., Akbaba S.ve Eroğlu, Y. (2012). The investigation of validity and reliability of the Turkish version of the brief self-control scale. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 22(4), 340-351.
- Odacı H, ve Kınık, Ö. (2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım alma tutumlarının bazı demografik değişkenler, öz denetim ve benlik saygısı ile ilişkisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 619- 625. 10.5961/jhes.2018.302
- Orhan Göksün, D. (2016). *Öğretmen Adaylarının 21.yy Öğrenen Becerileri ve 21. Yy Öğreten Becerileri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Ozan, C. & Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Özdemir, M. ve Dilekmen, M. (2016). Eğitim fakültesi öğrencilerinin duygusal zeka ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 98-113.
- P21. (2015). Partnership for 21st century learning framework definitions. 11 Eylül 2024 tarihinde erişilmiştir: http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21_Framework_Definitions_New_Logo_2015.pdf

- Rosenbaum, M. (1993). The three functions of self-control behaviour: Redressive, reformative and experiential. *Work & Stress*, 7(1), 33-46. <https://doi.org/10.1080/02678379308257048>
- Rotherham, A. J., & Willingham, D. T. (2010). 21 st. century skills. *American Educator*, 17.
- Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim, öğrenme ve öğretim; kuramdan uygulamaya* (24. b.). Yargı Yayınevi.
- Tangney, J. P., Baumeister, R. F., & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal Of Personality*, 72(2), 271-324.
- Taşkesen, O., Çığır, E., ve Kanat, S. (2012). Sanat eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin erdem etiği düzeyleri üzerine bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 61-80.
- Toker, A. (2022). Bir araştırma metodolojisi olarak sistematik literatür incelemesi: Meta-sentez yöntemi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 313-340.
- Wagner, T. (2008). *Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need and what we can do about it*. New York: Basic Books.
- Yalçın, SB, Kavaklı, M., Kesici, Ş., Ak, M. (2018). Mutluluğun başlangıcındaki engel: Erken dönem uyumsuzluk şemaları. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 7, 1, 7-13.
- Yılmaz, N. Y. (2018). Düşünme becerilerine ilişkin lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri ve Öğrenme Teknolojileri Dergisi*, 1(1), 32-38.
- Yıldız, M., Dilmaç, B. (2012). Öğretmen adaylarının sahip oldukları değerler ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerini incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 122 - 134.
- Zimmerman, B. J. (2000). Attainment of self-regulation: A social cognitive perspective. M. Boekaerts, P.R. Pintrich ve M. Zeidner (Ed.), *Handbook of self-regulation* içinde (ss. 13-39). Academic Press.

Etik Beyan ve Etik Kurul Onayı

Bu çalışmada bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulmuştur. Araştırma yayınlanmış çalışmaların sistematik incelenmesini içerdiğinden ve bireylerden veri toplanmasını içermediğinden etik kurul izni aranmamıştır.

Yazarların İşbirliği Oranı

Çalışma %60-%40 oranında yürütülmüştür. Çalışmanın kurgusu 2. yazar tarafından oluşturulmuştur. 1. yazar literatür taraması, incelenecek makalelerin belirlenmesi, analiz edilmesi ve ilgili bulguların yazılması işlemlerini yürütmüştür. 2. yazar bu süreçlerin kontrolünü sağlamış ve giriş, yöntem, bulgular ve tartışma, sonuç bölümlerinin geliştirilmesine katkı sunmuştur.